

Abstrakt

Východiska: Základním pilířem adiktologické péče v Československu byl Apolinářský model léčby závislosti, který vytvořil a postupně rozvíjel Jaroslav Skála se svým týmem. Apolinářský model byl založen na specifických léčebných metodách, jako byly averzivní terapie (včetně emetinových sezení), skupinová psychoterapie, a zapojení pacientů do strukturovaných aktivit. Důraz byl kladen na kombinaci biologických, psychologických a sociálních intervencí, které se vzájemně doplňovaly. Znalost vývoje Apolinářského modelu léčby závislosti je klíčová pro pochopení historických základů současné adiktologické praxe. Hlubší porozumění těmto historickým souvislostem může napomoci v identifikaci osvědčených postupů, které by mohly být znovu aplikovány či rozvinuty v současné praxi.

Cíl: Výzkumná práce má za úkol objasnit, jakým způsobem se vyvíjel Apolinářský model léčby závislosti v letech 1948-1989. Výzkum je zaměřen na zmapování postupného formování tohoto specifického léčebného konceptu a jeho praktickou aplikaci v uvedeném období.

Metody: V práci se využije metoda kvalitativní obsahové analýzy, zaměřená na dobovou literaturu vztahující se k vývoji Apolinářského modelu léčby závislosti v letech 1948–1989 na mužském lůžkovém oddělení. V první fázi dojde k definování klíčových slov, pro vymezení komplexního univerza. Na základě těchto klíčových slov budou identifikovány relevantní historické texty v databázích Medvik, Kramerius a EBSCOhost. Doplňkovým zdrojem bude rešerše Klimešové (2017). Analýza dat se zaměří na identifikaci vzorců týkajících se léčebných metod, jejich vývoje a možných změn. Zjištěné vzorce budou sloučeny do širších kategorií. Kategorie budou reprezentovat klíčové oblasti výzkumu: vznik a vývoj metod, jejich případný zánik, délka pobytů pacientů a externí aktivity Apolináře.

Závěr: Apolinářský model léčby závislostí v letech 1948–1989 prošel zásadním vývojem v oblasti léčebných metod. Zpočátku dominovala averzivní terapie, postupně však získávaly na významu psychoterapeutické přístupy. Tyto metody byly aplikovány v rámci přísně strukturovaného denního režimu, který se flexibilně přizpůsoboval aktuálním potřebám a inovacím. Nové metody byly do režimu postupně začleňovány, zatímco ty méně účinné či zastaralé byly vyřazovány. Model tak reflektoval neustálý vývoj a přizpůsobivost léčebných přístupů.

Klíčová slova: Jaroslav Skála, apolinářský model, léčba závislosti, alkoholismus, Apolinář